

საქართველოს ბარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6, ტელ: 72-72-00, 72-72-20 ფაქსი: 72-72-37,

ეკოლოგიური ექსპერტიზის
დასკვნა პროექტზე

№ 07

„20“ „იანვარი“ 2009წ.

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – ჩითახევის ჰიდროელექტროსადგური
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – ს.ს. „ჩითახევი-ბორჯომი“. ბორჯომის რ-ნი, სოფ. ჩითახევი
3. განხორციელების ადგილი – ბორჯომის რ-ნი, სოფ. ჩითახევი
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 29.12.08.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – სამეცნიერო-კვლევითი ფირმა „გამა“

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით ს.ს. „ჩითახევი-ბორჯომი“-ს მიერ ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილია ჩითახევის ჰიდროელექტროსადგურის ფუნქციონირების გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

ს.ს. „ჩითახევი-ბორჯომი“-ს ჰიდროელექტროსადგური მდებარეობს სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში, ბორჯომის მუნიციპალიტეტის სოფ. ჩითახევის ტერიტორიაზე, ექსპლუატაციაშია 1949 წლიდან. ჩითახევის ჰესის დადგმული სიმძლავრეა 21 მგვ, ელექტროენერჯიის საშუალო წლიური გამოძევაა 111 მლნ კვტ.ს. მიეკუთვნება საშუალო სიმძლავრის ჰესებს.

საპროექტო მონაცემების მიხედვით ჰიდროკვანძის ძირითადი ნაგებობების შემადგენლობაში შედის: დასაშლელი კაშხალი მდინარე მტკვარზე, წყალმიმღები, სადერივაციო არხი, სადერივაციო გვირაბი, გამათანაბრებელი კოშკურა, სადაწნეო მილსადენების სამი ძაფი, სადროსელო შენობა, სამანქანო შენობა, ქვესადგური, ზეთსაცავი, სხვა დამხმარე ნაგებობები.

ჰესის სადერივაციო არხის საერთო სიგრძე 2,5 კმ-ს შეადგენს. არხი გადადის სადერივაციო გვირაბში, რომლის სიგრძეა 2,9 კმ, დიამეტრი - 4,6 მ, საანგარიშო ხარჯით 60 მ³/წმ. სადერივაციო გვირაბი სამძაფიანი მილსადენის საშუალებით დაკავშირებულია სადროსელო შენობასთან, რომელიც სამანქანო შენობას უშუალოდ უკავშირდება 181 მ სიგრძის სამძაფიანი მეტალის მილსადენით. სამანქანო შენობა წარმოადგენს სამსართულიან ნაგებობას, რომლის პირველ სართულზე განთავსებულია 7,2 მგვ სიმძლავრის სამი ჰიდროტურბინა. მეორე სართულზე - საგენერატორი, დენის გამმართველები და ელექტროსამქრო, ხოლო მესამე სართულზე - მართვის ფარი.

სამანქანო შენობიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი (ჩითახევის დასახლება) დაშორებულია 100მ, ხოლო მდ. მტკვარი - 60მ მანძილით.

წარმოდგენილ პროექტში ყურადღება აქვს დათმობილი გარემოს დაცვის სფეროში საკანონმდებლო და ნორმატიული სისტემის განხილვას.

ანგარიშში აღწერილია ობიექტის განთავსების - ბორჯომის რაიონის გარემოს არსებული მდგომარეობის დახასიათება: მოსახლეობა, ეკონომიკა, მრეწველობა, სოფლის მეურნეობა, ინფრასტრუქტურა, ტურიზმი, ისტორიული და არქეოლოგიური ძეგლები. მოცემულია ბუნებრივი გარემოს (მეტეოროლოგია, ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი, რადიაციული ფონი, გეოლოგია და სხვა საშიში გეოლოგიური პროცესები, სეისმოლოგია, ბუნებრივი რესურსები ჰიდროგეოლოგია, ნიადაგი და ძირითადი ლანდშაფტები, ჰიდროლოგია და ზედაპირული წყლის ხარისხი), აგრეთვე ბიოლოგიური გარემოს (ფლორისა და ფაუნის სახეობები, დაცული ტერიტორიები) მიმოხილვა.

ანგარიშში დეტალურადაა განხილული ჰესის ფუნქციონირებისას გარემოზე შესაძლო ზემოქმედების ის ფაქტორები, რომლებიც ჩატარებული შესწავლის საფუძველზე მნიშვნელოვნად ჩაითვალა:

- ემისიები ატმოსფერულ ჰაერში;
- ხმაურის გავრცელება;
- ელექტრომაგნიტური ველების გავრცელება;

- ნიადაგის დაბინძურება;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყალზე;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა წყლებზე;
- ზემოქმედება ბიოლოგიურ გარემოზე;
- საშიში გეოდინამიკური მოვლენების განვითარების რისკი;
- მყარი და თხევადი ნარჩენები;
- ზემოქმედება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე.

ანგარიშში მნიშვნელოვანი ყურადღება აქვს დათმობილი შესაძლო ავარიული სიტუაციების და მოსალოდნელი შედეგების შეფასების საკითხებს. აგრეთვე განხილულია სამშენებლო/სარეაბილიტაციო სამუშაოების წარმოებისას მხედველობაში მისაღები შესაძლო ზემოქმედებები.

დოკუმენტში შესაბამისად მოცემულია შემარბილებელი ღონისძიებები, მითითებულია კაშხლის მიმდებარე ტერიტორიის გარეცხვის ფაქტიც და ჩასატარებელი ნაპირგამაგრებითი სამუშაოების აუცილებლობაც.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად დამოუკიდებელი ექსპერტების მიერ გამოთქმული შენიშვნები ასახულია წინამდებარე დასკვნის III თავში.

III. პირობები

1. ს.ს. „ჩითახევი ბორჯომი“-ს ხელმძღვანელობა ვალდებულია საქმიანობა განახორციელოს გზშ-ს ანგარიშით გათვალისწინებული ღონისძიებების შესაბამისად;
2. უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს:
  - ზეთსაცავისა და ქვესადგურის უბანზე დაღვრის რისკის შესამცირებელი ღონისძიებების შემუშავება;
  - გამყვან არხში ზეთის ავარიული ჩაღვრის აღკვეთის (ზეთდამჭერი მოწყობილობა) ღონისძიებების შემუშავება;
3. განხორციელებული იქნეს ნაპირსამაგრი სამუშაოები; მოწესრიგდეს წყალარინების სისტემა ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების თავიდან ასაცილებლად;
4. ს.ს. „ჩითახევი-ბორჯომი“-ს ხელმძღვანელობამ ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის გაცემიდან 6 თვის ვადაში უზრუნველყოს:
  - ა. გარემოს მონიტორინგის (თვითმონიტორინგის) კონკრეტული გეგმის დამუშავება.
  - ბ. ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების კონკრეტული გეგმის დამუშავება;
  - გ. ნარჩენების მართვის კონკრეტული გეგმის დამუშავება;აღნიშნული გეგმები შესათანხმებლად წარმოდგენილი იქნეს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროში.

IV. დასკვნა

ს.ს. „ჩითახევი-ბორჯომი“-ს მიერ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი ჩითახევის ჰიდროელექტროსადგურის ფუნქციონირების საპროექტო დოკუმენტაციის მიხედვით საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში მოყვანილი პირობების გათვალისწინების შემთხვევაში.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცეს განუსაზღვრელი ვადით.

ლიცენზიებისა და ნებართვების
სამსახურის უფროსი

ნიკოლოზ
(სახ.)

